

Щоденник одного студента

Філіп Вішіч

Щоденник одного студента

частина I

переклала з хорватської
Соломія Вівчар

Львів
Видавництво Старого Лева
2025

УДК 821.163.42(497.5)-31
В 57

Copyright © 2024 by Filip Višić

Філіп Вішіч

В 57 Щоденник одного студента. Частина 1 [Текст] : роман / Філіп Вішіч; переклад з хорватської Соломії Вівчар. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2025. — 392 с.

ISBN 978-966-448-609-2

«Щоденник одного студента» — це яскравий спогад про студентські роки Філіпа Вішіча. У повоєнний Загреб приїхав молодий Фічо, вчорашній випускник сільської школи, щоб втілити свою мрію — вступити на факультет фізичної культури. Проте він навіть не уявляє, з якими недоліками тогочасної системи освіти йому доведеться зіткнутися.

Студентське життя, коли маєш зовсім мало грошей, спонукає до пошуків можливостей заробити. Тож Фічо вмикає увесь свій креатив. Як пройти на платний захід, якщо в кишені ані копійки, як здійснити омріяну поїздку в Будапешт, коли грошей — заледве на квиток, як вибити собі стипендію і не віддавати потім громаді гроші? Як розв'язувати проблеми з викладачами і заодно створювати собі нові? Пригоди Фічо змусять вас сміятися, іноді — сумувати, але щиро вболівати за винахідливого студента.

УДК 821.163.42(497.5)-31

*Цю книгу видано за фінансової
підтримки Міністерства культури
та медіа Республіки Хорватія.*

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
i medija
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture
and Media

© Філіп Вішіч, текст, 2024
© Марія Білінська, обкладинка, 2025
© Соломія Вівчар, переклад, 2025
© Видавництво Старого Лева,
українське видання, 2025

ISBN 978-966-448-609-2 (укр.)

ISBN 978-953-48677-4-7 (хорв.)

Усі права застережено

ПРИСВЯТИ

Гордані Тош — меценатці, завдяки якій я зміг почати навчання.

Андрію Іванчану — який взявся за мене, коли я був на дні.

Білії Трайковскі — колишній дружині — жінці, яка певний час так мене любила, що хотіла зі мною постаріти. Вона, неначе колія, спрямовувала мене, коли я гнав, як паротяг, руйнуючи все на своєму шляху.

Звонку Вішічу — батькові, який не вірив у свого сина, але ніколи його не стримував і не забороняв йому що-небудь робити. Батькові, який навчив боротися за себе і відповідати за свій вибір. Батькові, якого я любив і поважав без міри. Батькові, який насамперед був мені другом і якого більше немає.

Барі Вішіч — королеві-матері, яка зробила все, щоб дати синові освіту. Того дня, коли я приніс додому диплом, я повернув їй свій борг і подякував за те, що вона зробила все саме так, як і планувала. Мамо, дякую тобі за все, а найбільше — за терпіння й віру в мене.

ВІД АВТОРА

Що я маю розповісти про себе та свій текст? Для чого я взагалі його написав і чому маю потребу цю розповідь опублікувати?

Коли я писав цю книжку, — ці сорок три оповідки, — мені вже виповнилося двадцять п'ять років, і я був одним із тих письменників, які за своє життя написали більше книжок, ніж прочитали. Ця книжка — мій внутрішній бунт, критика системи, протест проти середовища, з яким воюю досі. Щоправда, зараз мені легше боротися з вітряками, адже за сорок сім років я вже цього трохи та й навчився. А того давно минулого 2002 року, після закінчення універу, я мав йти на військову службу водолазом-диверсантом у Лорі й Спліті. Все було домовлено, бо найбільше за все я хотів стати водолазом. Проте, коли прийшла довгоочікувана

повістка з армії і я її розгорнув, то остовпів — я мав стати артилеристом-розвідником у Крижевцях. Сказати, що я був збентежений, — це не сказати нічого... Але шляху назад не було. Тоді вирішив, що за час служби напишу книжку про свої студентські дні, свою боротьбу, успіхи та невдачі, про війну з вітряками. Перших декілька речень написав ще в армійському автобусі дорогою в Крижевці, а фінальні частини писалися перед виходом з цього ж автобуса пів року по тому, адже обов'язкова військова служба тоді тривала шість місяців. Тепер, через стільки років, я багато про що написав би по-іншому, бо зараз мені сорок сім, і я набрався різного досвіду: другий шлюб, двоє синів від першого шлюбу (Звоне і Гргур), донечка у другому (Мая) і пасербиця (Марта). Тож ми з дружиною Оленою маємо на двох четверо дітей. Я покинув спорт, кінезіологію і підводне плавання. Я тринадцять років працював викладачем фізичної культури — для цього я й отримував диплом, увесь шлях до якого описав у цій книзі, — але з 2013 року покинув роботу в школі. Тепер живу і займаюся зовсім іншим, життя моє написало нові сторінки, однак принцип залишився незмінним — я все ще бунтівник і революціонер, а все решта — нюанси.

ШЛЯХ ДО ВИДАННЯ КНИГИ

«Щоденник одного студента» я написав 2002 року під час служби в армії. У ньому йдеться про студентське життя в Загребі з 1994 до 2000 року, про повоєнні 90-ті та про нас — студентів тієї доби. Загреб був тоді якимось інакшим містом, а студентське життя відрізнялося від буднів жителів повоєнної столиці.

У книжці немає нічого вигаданого, усі персонажі та події справжні, але в авторській інтерпретації та з особистою візією тих часів. Та коли книга потрапить до рук змальованих у ній героїв і вони згадають про наші спільні витівки й тусовки, буде цікаво довідатися, як вони пам'ятають ті часи та події.

«Щоденник одного студента» — моя спроба викласти на папері власні думки, ідеї та мій спосіб існування через діалог із читачем. По суті, ця книга — розмова

з читачем і призначена вона не лише для студентів, а й для більш зрілого покоління, яке може згадати свої університетські дні.

Я написав книжку ще 2002 року й спробував її видати, однак марно. А тоді почалося інше життя: розлучення, перший, другий, третій переїзд в інше житло і... книга загубилася. Я вважав її втраченою аж до весни 2022 року, коли Гргур (на той час магістр кінезіології та студент філології у Загребі) почув від своєї мами, Більї, що його тато, Фічо, колись давно написав книгу про його кінезіологічний факультет (ще до того, як той отримав цю назву). Почалися пошуки, Гргур перевернув усе, але книги не знайшов. «Сконтактував з видавництвом *VBZ*, однак там відповіли, що, на жаль, рукописи 2002 року не збереглися, такого давнього архіву в них немає. Він шукав на всіх серверах, починаючи з 2000 року, але все щезло, імейли змінилися, комп'ютери загубилися. Гргур обійшов усі адреси, де я мешкав, перетрусив усі сімейні архіви, календарі, папки, *USB*-флешки, однак марно — книга щезла.

Якось осіннього вечора 2022 року Гргур, який вже пів року інтенсивно шукав книжку, сидів з мамою в домі у Фужине, — ми з Більєю колись туди переїхали зі Загреба. Він знову почав говорити про книгу, аж раптом Білья пригадала, що на горищі недавно бачила коробку, куди ще 2009 року поскидала мої речі, що залишилися після розлучення: вони ж бо були

нікому не потрібні. Білья розповіла, що поклала туди стос якихось компакт-дисків. Того ж вечора Гргур обнишпорив горище і знайшов ту коробку, а в ній — *CD*-диск, на якому було написано «Книга». Опівночі, з диском у руці він зійшов униз, але тепер на заваді став технічний прогрес, бо ж зараз немає комп'ютерів зі зчитувачем компакт-дисків — ноутбук, *iPad*, *iPhone* не знають, що таке *CD*.

Наступного ранку Гргур взявся до пошуків потрібного комп'ютера: у мамі на роботі, у підвалі. Аж на складі старої електроніки він все-таки знайшов комп'ютер з приводом оптичних дисків. І ось на екрані з'явився оригінальний текст книги.